

DISTRICTSCOMMISSIE GELDERLAND

JAARVERSLAG 2009

DE VERENIGING

De Vereniging Natuurmonumenten kent 13 districten: de 12 provincies en Amsterdam. Samen leveren de districten de afgevaardigden voor de Verenigingsraad: het 'parlement' van Natuurmonumenten. Per district vormen de afgevaardigden samen een Districtscommissie (DC). Taken van de DC-leden zijn:

- het vertegenwoordigen van de leden bij het vaststellen van het beleid van de vereniging in de Verenigingsraad
- het bevorderen van de betrokkenheid van de leden bij het werk van de vereniging

DE DISTRICTSCOMMISSIE GELDERLAND

De DC Gelderland bestond in 2009 uit de volgende leden:

- Pieter Schmidt, voorzitter
- Jan Altena, penningmeester
- Dik Bos, lid
- Harry Bruil, lid
- Koos Dansen, kandidaat lid
- Chris van der Heyden, lid
- Philip Makkink, kandidaat lid
- Mirjam Mellink, lid
- Martijn Oomkes, secretaris/contactpersoon voor leden
- Marjolein van Os, lid
- Petra Zwaal - de Hollander, kandidaat lid

e-mail: dcgelderland@natuurmonumenten.nl

website: www.natuurmonumenten.nl/dcgelderland

INHOUD

Voorwoord	2
1. Contact met de leden	3
1.1 Districtsjaarvergadering	3
1.2 Permanente contactgroepen	3
1.2.1 Evaluatie	3
1.2.2 permanente contactgroep Zuidwest Veluwe	4
1.2.3 permanente contactgroep De Graafschap	4
1.2.4 permanente contactgroep Noordwest Veluwe	4
1.3 Klankbordgroepen	5
1.3.1 Klankbordgroep Recreatievisie Veluwezoom	5
1.3.2 Klankbordgroep Montferland	6
1.3.3 E-mail klankbordgroep	6
1.4 Contactdagen	6
1.5 Overige contacten	7
2. Inbreng in de Verenigingsraad	7
3. Contact met de werkorganisatie	9
4. Financiën	10
<i>Bijlagen</i>	11
1. Overzicht van activiteiten van DC-Gelderland in 2009	11
2. Namen en adressen van leden DC per 01-01-2010	12
3. Adressen Natuurmonumenten landelijk en provinciaal	12

Voorwoord

Voor de districtscommissie Gelderland (DC) was 2009 toch een bijzonder jaar. Na acht, acht en zeven jaar lidmaatschap traden zowel de voorzitter en de secretaris als een lid af. Adequate opvolgers van de eerste twee waren ingewerkt en drie nieuwe leden en een nieuw aspirant-lid traden aan. Dit betekent toch een beetje zoeken, kijken hoe het verder gaat en welke rol ieder speelt. Normale groepsprocessen natuurlijk, die nu aan het eind van het jaar goed uitpakken blijken te hebben. De districtscommissie functioneert goed. Deze personele veranderingen hebben ook tot gevolg dat er een nieuwe DC-folder is uitgegeven.

De twee permanente contactgroepen in De Graafschap en in Zuidwest Veluwe bevallen goed, zo goed dat we voor Noordwest Veluwe een nieuwe opgericht hebben. De bemensing vanuit de districtscommissie is overgenomen door twee nieuwe DC-leden, zodat twee oudere DC-leden de handen vrij kregen voor andere taken. Vanuit de districtscommissie is met enthousiasme de voorzitter en de rapporteur geleverd aan de ad-hoc klankbordgroep Recreatie Veluwezoom. Ook deze groep leverde een goed product af en de meewerkende leden waren enthousiast. Zou de positieve ontwikkeling van dit soort groepen te gronde gaan aan zijn eigen succes? De districtscommissie realiseert zich wel dat alle groepen tijd vergen en dat de bezetting vanuit de districtscommissie een probleem zou kunnen worden.

In oktober is algemeen directeur Jan-Jaap de Graeff te gast geweest bij de DC-vergadering. Een van de onderwerpen van gesprek was het functioneren van de Verenigingsraad en in het verlengde daarvan het functioneren van de districtscommissies. Hierover komt in 2010 een speciale bijeenkomst van de Verenigingsraad, waarbij het uitgangspunt van discussie het rapport 'Som der Delen' uit 2000 zal zijn. De districtscommissie zal met plezier aan die discussie deelnemen. Een goede start voor 2010.

Pieter Schmidt
Voorzitter districtscommissie Gelderland

1. Contact met de leden

1.1 Districtsjaarvergadering

In het Huishoudelijk Reglement van de vereniging Natuurmonumenten is voorgeschreven dat de districtscommissie tenminste een keer per jaar een vergadering organiseert voor alle leden die binnen het district wonen. In 2009 vond de jaarvergadering plaats op 4 april in kasteel Hackfort bij Vorden.

Ondanks dat hieraan veel aandacht en zorg wordt besteed, blijft de opkomst van leden teleurstellend: slechts 15 leden hadden zich aangemeld. Dit was voldoende quorum om Marjolein van Os, Mirjam Mellink en Dik Bos tot leden van de districtscommissie te verkiezen. Maar het waren voor ons onvoldoende leden om goed informatie uit te wisselen. In het inhoudelijke deel kregen de aanwezige leden door middel van een power point presentatie door beheermedewerker Willem Regtop een goed en mooi beeld van de natuur en de beheersuccessen van de beheereenheid De Graafschap voorgeschoteld. Na de biologische lunch, verzorgd door samenwerkingspartner De Driekant, werd het verkregen beeld tijdens een fietsexcursie vergeleken met de werkelijkheid. De districtscommissie bezint zich op een methode om meer leden naar de jaarvergadering te krijgen omdat dit een uitgelezen moment is om in contact te komen met de leden.

1.2 Permanente contactgroepen

In 2007 is de districtscommissie een experiment gestart met de instelling van twee permanente contactgroepen van leden: Zuidwest Veluwe en De Graafschap. Deze contactgroepen hebben twee functies: gesprekspartner voor een beheereenheid en klankbord voor de districtscommissie.

1.2.1 Evaluatie

Begin 2009 heeft een evaluatie van de permanente contactgroepen plaats gevonden. De respons van de leden was bijzonder hoog. Men was unaniem van mening dat de permanente contactgroepen moeten worden voortgezet!

Uit het evaluatierapport blijkt een grote betrokkenheid van de leden van de contactgroepen bij de eigen omgeving en bij Natuurmonumenten.

Fietsexcursie na de districtsjaarvergadering in de Graafschap

De lokale beheerders, die zitting hebben in de permanente groepen, krijgen lof voor hun open opstelling, betrokkenheid, deskundigheid en enthousiasme. Een belangrijke bestaansgrond van de permanente contactgroepen is dat er iets van de discussies doorsijpelt naar de beheerders en beleidsmakers van Natuurmonumenten.

De functie 'informatiebron en klankbord voor de districtscommissie' komt te weinig uit de verf. Dit vraagt om meer aandacht. Wel moet voorkomen worden dat de contactgroepen het werk van de districtscommissie dunnetjes overdoen wat betreft het verenigingsbeleid. Het aantal bijeenkomsten van de permanente contactgroepen is uitgebreid naar drie vergaderingen en een excursie per jaar.

1.2.2 permanente contactgroep Zuidwest Veluwe

De contactgroep heeft in 2009 drie keer vergaderd en één excursie gehouden.

Op advies van de contactgroep bespreekt de beheerder voortaan in zijn overleg met de boswachters een casus van hoe het beste met lastige bezoekers kan worden omgegaan.

Omdat de beheermaatregelen niet altijd door iedere natuurliefhebber begrepen worden, heeft de contactgroep geadviseerd dat in het verenigingsblad Natuurbehoud meer uitleg wordt gegeven aan de vraag waarom Natuurmonumenten voor bepaalde handelingen en werkzaamheden kiest. De districtscommissie heeft dit aangekaart bij de verantwoordelijke directeur.

Natuurmonumenten heeft tot 2013 subsidie gekregen om onderzoek te doen naar lawaai in het Planken Wambuis en het Deelerwoud. Als voorbereiding hierop is in de contactgroep gesproken over lawaai en overlast hiervan in natuurgebieden. Het blijkt zeer subjectief hoe de vele verschillende vormen van lawaai (bijvoorbeeld verkeer, helikopters, modelvliegtuigjes) ervaren worden.

De beheerder heeft geïnventariseerd wat de wensen zijn van de leden van de contactgroep ten aanzien van recreatie in het Deelerwoud. De antwoorden lopen uiteen, maar de rode draad blijkt te zijn: rust en natuurbeleving.

De fietsexcursie in april leidde naar het Deelerwoud en had als thema: verbindingen van heidevelden. Onder meer heeft de contactgroep een bezoek gebracht aan een recent gerealiseerde verbinding tussen het Deelerwoud en de Hoge Veluwe, waar bos gekapt is ten behoeve van heideontwikkeling en aanpassingen aan de verkeersweg zijn toegepast. Ook is de groep bovenop de wildwissel Terlet over de A50 geweest en is bij de successen en knelpunten van deze verbinding stil gestaan.

Verder heeft de contactgroep na presentaties van stafmedewerkers gepraat over de EHS, Natura 2000 en over communicatie.

1.2.3 permanente contactgroep De Graafschap

De contactgroep heeft in 2009 drie keer vergaderd en twee excursies gehouden.

Tijdens de vergaderingen is aandacht besteed aan de laatste ontwikkelingen in de beheereenheid en is onder andere de samenwerking met de Vordense ondernemers besproken.

De evaluatie van het zeer succesvolle project Berendpad gaf de contactgroep aanleiding te adviseren dat er meer aandacht komt voor binding en verbinding met de leden in Zutphen.

Ook het evaluatierapport van de permanente contactgroepen is behandeld.

Uit de leden van de contactgroep is een subgroepje "ruimtelijke ordening" gevormd. Drie leden houden in de drie gemeenten waarin de gebieden van beheereenheid De Graafschap liggen de vergunningaanvragen en bestemmingsplanprocedures in de gaten. Zo nodig worden er voorlichtingsavonden bezocht en eventueel bezwaren geformuleerd in overleg met de beheereenheid.

Er zijn twee excursies gehouden, in mei naar landgoed Dorth en de tweede had als thema 'de functie van dood hout' en werd rondom het beheerkantoor gehouden.

De leden zijn erg enthousiast en willen graag hun inbreng leveren.

1.2.4 permanente contactgroep Noordwest Veluwe

Naar aanleiding van de eerder genoemde evaluatie van de permanente contactgroepen heeft de districtscommissie besloten een derde groep te starten, en wel op de Noordwest Veluwe. Het enthousiasme hiervoor was erg groot. Er waren zestig aanmeldingen, terwijl er maar plaats is voor maximaal vijftien leden. Hierdoor was een gevarieerde samenstelling mogelijk.

De eerste vergadering van de groep stond in het teken van kennismaking en introductie. In december heeft de groep tijdens een excursie kennis gemaakt met de terreinen van Natuurmonumenten in de Noordwest Veluwe.

1.3 Klankbordgroepen

Het komt regelmatig voor dat beheerders aan de districtscommissie vragen een klankbordgroep van leden te vormen die de beheerder kan adviseren over te ontwikkelen beleid voor een natuurgebied. Soms gaat het om een integrale visie, soms betreft het een onderdeel zoals recreatiebeleid of herstel van een landgoed. In de afgelopen jaren hebben in elke beheereenheid wel een of meerdere klankbordgroepen meegedacht en geadviseerd over nieuwe ontwikkelingen. Over het algemeen waarderen de deelnemende leden deze mogelijkheid van vroegtijdig meedenken zeer en stellen de beheerders de inbreng van leden erg op prijs.

In 2009 heeft een klankbordgroep advies uitgebracht over recreatiebeleid op de Veluwezoom. De districtscommissie nam zelf deel aan een klankbordgroep voor landgoed Beekhuizen, georganiseerd door de werkorganisatie.

Voor de ontwikkeling van een natuurvisie in het Montferland heeft de districtscommissie de oprichting van een klankbordgroep voorbereid. Daarnaast maakt de districtscommissie dankbaar gebruik van een groep leden die via e-mail bevraagd wordt over onderwerpen die in de Verenigingsraad aan de orde komen.

1.3.1 Klankbordgroep Recreatievisie Veluwezoom

Op de Veluwezoom heeft een tijdelijke klankbordgroep van leden, ex-leden en niet-leden een advies uitgebracht over de gewenste vormen van recreatie in het Nationaal Park Veluwezoom. In dit gebied, met de Posbank en het Bezoekerscentrum als toppers, komen jaarlijks 2 miljoen bezoekers, met een autonome groei naar 3 miljoen, recreëren.

Volgens deze klankbordgroep zijn de in stand te houden kernwaarden: natuur, landschap inclusief cultuurhistorie, stilte en rust. De klankbordgroep heeft geadviseerd de recreatie-intensiteit evenredig te laten zijn aan de intensiteit van menselijke invloed volgens de drie beheerstrategieën Nagenoeg natuurlijk landschap, Half natuurlijk landschap en Natuurrijk cultuurlandschap. Dat wil zeggen: hoe verder men het gebied intrekt, waar Nagenoeg natuurlijk landschap gepraktiseerd wordt, hoe rustiger het moet worden. Voor recreatievormen die niet stroken met de geformuleerde kernwaarden is volgens deze klankbordgroep in het Nationaal Park Veluwezoom geen plaats.

Andere aanbevelingen betreffen aandacht voor communicatie en acceptatie bij veranderingen, doorgaan met verkeersluw maken van wegen, zorg voor toegankelijkheid voor gehandicapten en ouderen en het meer toepassen van het profijtbeginsel.

De districtscommissie heeft de visie van de klankbordgroep aangeboden aan en aanbevolen bij de regiodirecteur en de beheerder, die hebben toegezegd na het opstellen van de eigen visie te zullen terugkoppelen. De manier van werken werd door alle betrokkenen als zeer positief ervaren.

Veldexcursie van de klankbordgroep Recreatievisie Veluwezoom

1.3.2 Klankbordgroep Montferland

Eind 2009 is besloten een tijdelijke klankbordgroep voor Montferland in te stellen, waar een natuurvisie moet worden ontwikkeld. Begin 2010 start de werving van leden voor deze klankbordgroep.

1.3.3 E-mail klankbordgroep

Sinds enkele jaren functioneert een e-mail klankbordgroep van leden. Deze wordt enkele keren per jaar, met name voor de vergaderingen van de Verenigingsraad, geraadpleegd.

De groep heeft een waardevolle inbreng bij de meningsvorming voor de Verenigingsraad. Een samenvatting daarvan wordt in hoofdstuk 2 'Inbreng in de Verenigingsraad' gegeven. Ook heeft de contactgroep veel interessante suggesties gedaan om extra aandacht aan de jeugd te besteden.

In april zijn 79 vragenlijsten verstuurd, waarvan 33 (= 42 %) retour ontvangen.

In oktober zijn 75 vragenlijsten verstuurd, waarvan 33 (= 44 %) retour ontvangen.

De e-mail klankbordgroep telt ongeveer 75 leden. Dit komt overeen met bijna één promille van het aantal Gelderse leden. Dit beperkte aantal kan nog royaal worden uitgebreid.

Naar aanleiding van de evaluatie van de permanente contactgroepen is besloten dat de leden van deze groepen automatisch aan de e-mail klankbordgroep kunnen deelnemen.

1.4 Contactdagen

Andere contacten van de districtscommissie met leden hadden plaats bij de Open dag op Oud-Groevenbeek (april, Noordwest Veluwe) en de Vrijwilligersdag op de Velhorst (september, Graafschap).

Op de Open dag op Oud Groevenbeek hebben ruim 200 bezoekers hun mening gegeven over een aantal stellingen van de districtscommissie. De deelname leverde vaak interessante gesprekken met de leden van de districtscommissie op. Opvallend was de grote deelname van mensen met een sterke (historische) band met het landgoed. Velen vonden de dag voor herhaling vatbaar.

Meer dan 90 % van de deelnemers aan de stellingen vindt het terecht dat delen van het landgoed niet toegankelijk zijn om zodoende de dieren rust te geven.

Twee derde vindt dat er vaker iets te doen mag zijn, dat er meer levendigheid mag komen op het landgoed, maar het moet niet te druk worden.

Andere suggesties waren: kindernatuurtochten, openluchtconcert, boerenmarkt met streekproducten, dieren in de weilanden (oude rassen), theetuin.

De stellingen van de districtscommissie op de open dag Oud-Groevenbeek

Op de Vrijwilligersdag op de Velhorst heeft de districtscommissie een presentatie gehouden over zijn werk. Door middel van een interactief vraag en antwoord spel met de vrijwilligers is gediscussieerd over methoden om intensiever contact met de leden te bewerkstelligen.

Met name het communicatieaspect werd belangrijk gevonden: informeer en motiveer goed.

1.5 Overige contacten

Aangezien op de website van Natuurmonumenten geen adresgegevens van de regiodirectie en beheereenheden staan, maar wel de gegevens van de secretaris van de districtscommissie, ontvangt deze regelmatig mails, brieven en telefoontjes van leden en niet-leden met de meest uiteenlopende vragen en berichten. Deze betreffen ondermeer opzegging van lidmaatschap, verzoek om een woning te mogen huren of kopen, verzoeken om een stageplaats en vrijwilligerswerk, verzoek om toezending van informatiemateriaal, complimenten voor boswachters wegens bijzondere behulpzaamheid, aandacht voor wilde zwijnen, ergernis over bepaald natuurbeheer, over fietscrossers, over lichtvervuiling en over een pachtboer, verzoek om een bruidsfotoreportage te mogen maken, verzoek om toestemming voor een nordic walking tocht, verzoek om toestemming voor een nachtelijke dodenwake bij grafheuvels (keltisch ritueel), bezwaren tegen kappen van houtwallen en laanbomen, aandacht voor een manke Schotse Hooglander, zorg over plannen tot uitbreiding van de luchthaven Lelystad.

Soms kan de secretaris van de districtscommissie rechtstreeks een antwoord geven. Maar de meeste van deze mails en brieven zendt hij door aan de beheerders met het verzoek er inhoudelijk op te reageren. Meestal krijgt de secretaris een afschrift van het antwoord aan de schrijver. Hieruit concludeert de districtscommissie dat de beheerders heel serieus met de vragen en opmerkingen omgaan. De schrijvers krijgen meestal binnen enkele dagen antwoord.

2. Inbreng in de Verenigingsraad

Belangrijke onderwerpen in de Verenigingsraad waren Evaluatie soortbevorderende maatregelen, Rietlandbeheer en Overzomerende ganzen.

Evaluatie soortbevorderende maatregelen

De e-mail klankbordgroep was duidelijk van mening dat Natuurmonumenten ook aan actief soortgericht beleid moet doen, want

procesbeheer en soortgericht beheer worden als elkaars complement beschouwd: het één versterkt het ander. De biotoop als voorwaarde voor de soort en de soort als bijzondere waarde van de biotoop. Door gericht procesbeheer en terreinuitbreiding schep je kansen voor meer soorten. Soortenbeleid gericht op aansprekende bedreigde soorten (boommarter, grauwe kiekendief, bepaalde orchideeën etc) kan bovendien communicatief goed worden ingezet om meer maatschappelijke betrokkenheid te stimuleren. Bij het beleid moet rekening worden gehouden met de klimaatontwikkeling. Als de klimaatontwikkeling ongunstig is voor een soort, moet je die soort niet meer willen stimuleren. Duidelijk vindt men dat Natuurmonumenten ook zorg moet blijven besteden aan kleinere meer geïsoleerde terreinen met bijzondere natuurwaarden, mits deze toekomstbestendig zijn.

De districtscommissie heeft dit in de Verenigingsraad ingebracht. Daarbij heeft zij herinnerd aan het doel waarvoor de Vereniging is opgericht: de bescherming van waardevolle natuurgebieden. Als extra accent heeft de districtscommissie aangegeven dat - ter bevordering van de biodiversiteit - de nadruk moet liggen op het vormen van grote aaneengesloten natuurgebieden (EHS). Maar ook de meer geïsoleerde terreinen met bijzondere waarden moeten toekomstbestendig blijven.

Rietlandbeheer

In Europees verband beheert Natuurmonumenten relatief veel rietland, zo'n 3400 ha. Rietland komt in velerlei stadia voor, die elk een eigen vorm van beheer vergen.

Zowel uit oogpunt van biodiversiteit als cultuurhistorie ondersteunen de meeste leden van de e-mail klankbordgroep het voorgestane herstelbeheer waarbij de natuurwaarde het voornaamste criterium is. Vanwege de hoge kosten hoeft het niet overal, her en der vindt men doorgroei naar moerasbos aanvaardbaar, vooral op plekken die minder geschikt zijn voor rietcultuur. Velen vinden rietland als cultuurlandschap typisch bij Nederland horen en willen dit graag zo houden. De rietlanden mogen wel wat toegankelijker gemaakt worden. Door verschillende stadia in de ontwikkeling van rietland na te streven wordt de biodiversiteit gunstig beïnvloed.

De districtscommissie heeft in de Verenigingsraad ingestemd met het voorgestane beheer. Daarbij heeft zij opgemerkt dat de relatie met Natura 2000 beter moet worden aangegeven en dat draagvlak in de omgeving ook van belang is.

Overzomerende ganzen

Door de sterk stijgende aantallen grauwe ganzen en de komst van andere overzomerende ganzen is de aandacht voor ongewenste neveneffecten toegenomen. Daarbij gaat het met name om gewasschade die foeragerende ganzen veroorzaken op landbouwgronden, en om ecologische schade die ganzenpopulaties in (vooral arme) natuurgebieden kunnen veroorzaken.

Met name in voedselarme ecosystemen als hoogvenen en vennen wil Natuurmonumenten pro-actief ingrijpen om definitieve vestiging en verdere populatiegroei van de ganzen te voorkomen.

Een grote meerderheid van de e-mail klankbordgroep ondersteunt het beleid in hoofdlijnen. De antwoorden zijn duidelijk. Indien de druk op de natuurgebieden te hoog wordt, dient beheer plaats te vinden. Dat gebeurt ook met andere diersoorten. Natuurbescherming is er niet alleen voor de ganzen.

De districtscommissie heeft in de Verenigingsraad gepleit voor het einde van de 'status aparte' van de grauwe gans. Deze moet onder het reguliere faunabeheer worden gebracht, omdat de grote aantallen her en der schade aan de natuur toebrengen. Wel moeten eerst alle andere reguleringsmiddelen zijn uitgetoetst voordat aan afschieten gedacht mag worden.

Andere onderwerpen

Andere onderwerpen waarover de districtscommissie zich in de Verenigingsraad heeft uitgesproken betroffen het volgende.

Bij de planning voor de heroverweging van de doelstellingennota heeft de districtscommissie er op aangedrongen om in de nieuwe doelstellingennota naast aandacht voor de beheerstrategieën en het bevorderen van soorten ook aandacht te besteden aan het beperken van soorten (een voor NM misschien nog gevoeliger onderwerp dan soortbevorderende maatregelen) en voor recreatie, waarbij het boven genoemde recreatieconcept voor het Nationale Park Veluwezoom inspiratie kan geven.

De districtscommissie hecht grote waarde aan het vele vrijwilligerswerk dat de band tussen de organisatie en de leden vergroot en een positieve impuls geeft aan de kwaliteit van het natuurbeheer.

De districtscommissie heeft als zijn mening uitgesproken dat er een grens aan de wervingskosten per nieuw lid moet worden gesteld en ziet € 75 als een uiterste grens (terugverdienperiode is dan drie jaar!).

Gezien de huidige economische en financiële situatie heeft de districtscommissie ingestemd met continuering (geen verhoging) van het eigen budget van € 1,5 miljoen voor de aankoop van nieuwe natuurterreinen.

N.B. De aankoop van de meeste nieuwe natuurterreinen wordt gefinancierd door middel van overheidssubsidies en donaties van de Postcodeloterij.

Themaoverleg over landbouw

In februari vond een themaoverleg over landbouw plaats. Dit was een zeer geslaagde en inspirerende dag, mede dankzij de kwaliteitslezingen van Rudy Rabbinge (Wageningen Universiteit) over grote veranderingen/verbeteringen in de landbouwtechniek en voedselproductie, waardoor er wereldwijd nog steeds ruim voldoende goede landbouwgrond is voor de wereldvoedselbehoefte, Jan Baan (Noord-Brabants Landschap) over samenwerking tussen natuurorganisaties en agrariërs in het Groene Woud tussen Den Bosch, Eindhoven en Tilburg en Leo Lamers (Arcadis) over schaalvergroting in de Nederlandse landbouw in de afgelopen eeuw en de daarmee gepaard gaande achteruitgang van karakteristieke Nederlandse landschappen en herstelmogelijkheden.

Na een discussie tussen Verenigingsraadsleden over dit onderwerp, is de dag afgesloten door voorzitter Cees Veerman, die een gloeiend betoog hield voor samenwerking.

Brainstorm over gebouwenbeheer

In oktober heeft de Verenigingsraad in een extra vergadering op landgoed Oud-Groevenbeek gebrainstormd over het gebouwenbeheer.

Actuele vraagstukken zijn onder anderen: moet gebouwenbeheer opgevat worden als zelfstandige taak of als onderdeel van de integrale taak natuurbeheer, welke functie heeft het gebouw in het natuurterrein en in hoeverre moet er sprake zijn van kostendekkendheid bij onderhoud en beheer.

In de discussie tussen de aanwezige Verenigingsraadsleden en medewerkers van de werkorganisatie was men het er over eens dat de visie en strategie van Natuurmonumenten voorop moeten staan. Wellicht kan een beslisboom behulpzaam zijn bij de beslissing welke functie het beste past bij een gebouw.

De districtscommissie heeft aandacht gevraagd om ook de nevendoelestellingen van recreatie en kunst/cultuur bij de beslissing inzake gebruik van een gebouw een rol te laten spelen.

Naar verwachting zal een nieuwe beleidsnota gebouwenbeheer in 2010 in de Verenigingsraad aan de orde worden gesteld.

Oud Groevenbeek, monumentaal hoofdgebouw

3. Contact met de werkorganisatie

De districtscommissie heeft een intensief contact met de werkorganisatie. De regiodirecteur is regelmatig aanwezig bij de DC-vergaderingen. De districtscommissie neemt steevast deel aan het breed-regio-overleg, dat 3x per jaar voor en door de werkorganisatie in Gelderland wordt georganiseerd. Elk jaar bezoekt zij ook een beheereenheid, waarbij de lokale knelpunten besproken worden, gevolgd door een excursie in het veld. In september was de districtscommissie op bezoek bij de beheerder van de Veluwezoom, die uitleg heeft gegeven over hoe het beheer van grote delen van dit Nationaal Park er uit ziet waar sprake is van nagenoeg natuurlijk landschap.

In de vergaderingen van de districtscommissie worden regelmatig stafmedewerkers van het regiokantoor uitgenodigd om een onderwerp van hun vakgebied toe te lichten. In 2009 hebben verschillende medewerkers interessante presentaties gehouden over variaties van een robuuste verbinding Veluwe - Montferland, het rentmeesterschap, communicatie, Natura 2000, biodiversiteit en Ecologische Hoofdstructuur.

Ook is van gedachten gewisseld over de campagne 'Op de banken voor meer natuur'.

Natuurmonumenten is deze campagne begonnen omdat het zich grote zorgen maakt of de doelstellingen van de Ecologische Hoofdstructuur wel op tijd gehaald zullen worden en omdat het ministerie LNV in 2010 de geplande 'midterm review' zal houden.

Het doel van de campagne is drieledig:

1. Draagvlak voor meer natuur creëren bij burgers en politiek.
2. NM profileren als relevante partij voor natuur.
3. Extra ledenwerving.

In een levendige discussie heeft de districtscommissie aangegeven waardering te hebben voor het initiatief tot deze campagne, maar tegelijk enige twijfel geuit over de kracht van de slogan. Deze zou te weinig kracht uitstralen en te onbekend zijn bij de doorsnee-burger.

Ook heeft de districtscommissie opgemerkt dat Natuurmonumenten moet oppassen dat het niet met de zwarte Piet wordt opgezadeld als de Ecologische Hoofdstructuur uiteindelijk niet geheel slaagt. De eerstverantwoordelijke voor het welslagen van de Ecologische Hoofdstructuur is de minister van LNV.

In oktober was de algemeen directeur Jan Jaap de Graeff bij de districtscommissie op bezoek. De districtscommissie waardeert het zeer dat hij dit regelmatig (eens in de twee jaar) doet.

Ondermeer is met hem gesproken over het functioneren van de districtscommissies en de verhouding tussen het bestuur en de districtscommissies. Benadrukt is de noodzaak van efficiënt vergaderen in de Verenigingsraad, waarbij toch voldoende ruimte voor discussie blijft. Meningsvorming en brainstorming komen aan de orde bij de meer informele bijeenkomsten van de Verenigingsraad.

In publiciteitszaken is de strategie van Natuurmonumenten om zo veel mogelijk positief in beeld te komen, bij voorbeeld met een verhaal over hoe mooi de natuur is en hoe goed Natuurmonumenten daar voor zorgt. Een tweede strategielijn is het bestrijden van onzinverhalen en zaken waar Natuurmonumenten het niet mee eens is.

Naar aanleiding van een opmerking van de districtscommissie over een spanningsveld tussen natuur en recreatie kondigt de algemeen directeur een discussienotitie voor de Verenigingsraad aan die over toegankelijkheid van de natuurterreinen zal gaan.

4. Financiën

Evenals voorgaande jaren is de districtscommissie in 2009 wederom ruimschoots binnen het begrote jaarbudget gebleven. De begroting van 2009 was opgesteld op basis van het activiteitenplan 2009 en bestond uit drie hoofdonderdelen.

Onderdeel	Begroot 2009	Werkelijke kosten
1. Activiteitenplan	€ 2.300,00	€ 551,88
2. DC taak binnen de Vereniging	€ 2.600,00	€ 2.145,20
3. DC kosten algemeen	€ 200,00	€ 136,99
Totaal 2009	€ 5.100,00	€ 2.834,07

Het verschil tussen begroting en werkelijkheid in post 1 komt met name door het relatief nieuwe instrumentarium van lokale contactgroepen, waarbij in de begroting meer ruimte is aangehouden dan in de praktijk benodigd bleek.

De categorie 'reiskosten' vormt met 49 % (2008: 64 %) van het totaal bestede jaarbedrag wederom de grootste kostenpost. Wij hanteerden dit jaar voor het eerst sinds lange tijd een vergoeding van 15 in plaats van 13 eurocent per gereisde kilometer.

Totaal is in 2009 56 % van het begrote bedrag aan te maken kosten aangesproken (in 2008: 50%).

Belangrijkste redenen voor deze 'zuinigheid' blijven de goede en heldere taakverdeling binnen de districtscommissie en de gestructureerde (en gedelegeerde) aanpak van voorbereidingen, gebaseerd op basis van draaiboeken. Bovendien hanteren we de werkwijze dat de districtscommissie bij activiteiten en gelegenheden niet noodzakelijkerwijs door iedereen, maar in onderlinge afstemming door één of meer leden wordt vertegenwoordigd.

Bijlagen

Bijlage 1. Overzicht van activiteiten van DC-Gelderland in 2009

14 januari	Contactgroep Zuidwest Veluwe
21 januari	DC Vergadering
07 februari	VR Themaoverleg over landbouw, Bunschoten
18 februari	Info-avond voor burgers over Beekhuizen (Velp)
04 maart	DC Vergadering
12 maart	VR Introductiedag aspirant DC-leden, 's-Graveland
16 maart	Afronding Hulshorsterzand
18 maart	VR Klankbordgroep Belangenbehartiging
25 maart	Contactgroep Zuidwest Veluwe
02 april	Contactgroep Graafschap
04 april	Algemene Ledenvergadering Gelderland, Vorden (+ excursie)
09 april	DC Vergadering
18 april	Contactgroep Zuidwest Veluwe, excursie
18 april	Open dag Oud-Groevenbeek
22 april	VR Voorjaarsforum, Amsterdam
23 april	Breed Regio Overleg, Hulshorst
25 april	VR Landelijke vergadering
13 mei	DC Vergadering
16 mei	Contactgroep Graafschap, excursie
19 mei	Groene debat kandidaten EU verkiezingen, Den Haag
06 juni	VR Landelijke excursie Districtscommissies
01 juli	DC Vergadering
06 juli	DC excursie naar Lage Veld bij Uddel op uitnodiging van Free Nature
02 september	DC Vergadering
10 september	Breed Regio Overleg, Almen/Velhorst
19 september	DC excursie, Veluwezoom
26 september	Vrijwilligers(werk)dag, Velhorst
01 oktober	Contactgroep Graafschap
03 oktober	VR - extra over gebouwenbeheer, Oud-Groevenbeek
07 oktober	DC Vergadering
14 oktober	VR Klankbordgroep Belangenbehartiging, Utrecht
28 oktober	Contactgroep Zuidwest Veluwe
xx oktober	Contactgroep Noordwest Veluwe

11 november	DC Vergadering
14 november	VR Landelijke vergadering
08 december	Contactgroep Graafschap
09 december	DC Vergadering
10 december	VR Overleg voorzitters DC's met bestuur
17 december	Breed Regio Overleg, Rheden

Betekenis afkortingen:

DC = districtscommissie

VR = verenigingsraad

Op 6 juni was de Verenigingsraad op bezoek op Oldenaller

Bijlage 2. Namen en adressen van leden DC per 01-01-2010

e-mail: dcgelderland@natuurmonumenten.nl

website: www.natuurmonumenten.nl/dcgelderland

Dik Bos, penningmeester Harderwijk 0341-414491	luminaafke@tele2.nl
Koos Dansen, kandidaat - lid Arnhem 026-3831148	j.dansen@chello.nl
Chris van der Heijden Ooij 024-8484888	chrisvanderheijden@chello.nl
Philip Makkink, kandidaat - lid Apeldoorn 055-3015462	philip.makkink@hotmail.com
Mirjam Mellink Borculo 0545-276998	mgmellink@hotmail.com
Martijn Oomkes, secretaris Heveadorp 026-3392728	martijn.oomkes@gmail.com
Marjolein van Os Ede 0318-630691	pamaos@online.nl
Pieter Schmidt, voorzitter Renkum 0317-317495	ineke_schmidt@hetnet.nl
Petra Zwaal - de Hollander, kandidaat - lid Zutphen 06-45756976	petradehollander@hotmail.com

Bijlage 3. Adressen Natuurmonumenten landelijk en provinciaal

Natuurmonumenten
Noordereinde 60
Postbus 9955
1234 ZR 's Graveland
tel. 035-6559955
Ledenservice: 035 – 6559911
www.natuurmonumenten.nl

Regio Gelderland
Directeur Dr. A. Heineman
Heuvenseweg 5
6991 JE Rheden
tel.: 026-3523456